

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра української філософії і культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана філософського
факультету з навчальної роботи
Дмитро НЕЛІПА
«___» _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА КУЛЬТУРА

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціальні технології
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	20 <u>22</u> /20 <u>23</u>
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: к. філос. н., доц. Олена ЗАРУЦЬКА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник:
Олена ЗАРУЦЬКА, кандидат філософських наук, доцент кафедри української філософії та
культури філософського факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри української філософії та культури
_____ Мирослав РУСИН
Протокол № 1 від «31» 08 2020 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол від «31» 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Ірина МАСЛІКОВА
(підпис)

Погоджено з науково-методичною комісією факультету соціології
Протокол від «28» 08 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА
(підпис)

1. Мета дисципліни: Забезпечення філософсько-культурологічної складової підготовки висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за спеціальністю 054 Соціологія освітньої програми «Соціальні технології». Формування наукового світогляду студентів, спрямованого на усвідомлення взаємозв'язку між зарубіжною та українською культурою, їх специфіки. Розвиток здатності виокремлювати конкретно взяті культурно-історичні події і явища, і в той же час вміти аналізувати культурні трансформації в цілому.

2. Попередні вимоги до опанування навчальною дисципліною:

1. Мати загальне уявлення про етапи розвитку світової та української культури (на основі шкільного курсу історії).

2. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Українська та зарубіжна культура» належить до переліку обов'язкових компонентів освітньої програми «Соціальні технології». Програма курсу «Українська та зарубіжна культура» створена на базі наукової школи кафедри української філософії і культури філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та виконана у межах Комплексної наукової програми Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Модернізація суспільного розвитку України в умовах світових процесів глобалізації», науково-дослідницької теми філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка 11БФ041-01 «Філософсько-світоглядні та політологічні аспекти гуманітарного розвитку сучасного суспільства». Під час вивчення дисципліни студент отримує базові знання українську та зарубіжну культуру, базові знання про передумови формування, генезис, основні етапи розвитку та особливості зарубіжної та української культури; базові уявлення про основні етапи розвитку світового та українського мистецтва, сучасні наукові концепції, в межах яких здійснюється їх вивчення, основні мистецькі напрями та постаті, які визначали їх розвиток; базові уявлення про історію розвитку та функціонування українського та зарубіжного культурного простору, його генезу та сучасний стан.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Сформувати у здобувача вищої освіти першого рівня низку загальних компетентностей, які достатні для виконання професійних обов'язків за спеціальністю 054 Соціологія;
- Якісно організувати самостійну роботу студентів в межах навчальної програми, забезпечити системний взаємозв'язок із навчальними заняттями та самостійною роботою;
- Забезпечити якісне структуроване керівництво самостійною роботою студентів;
- Забезпечити якісний проміжний та підсумковий контроль виконання студентами вимог навчальної програми;
- Забезпечити повне досягнення студентами, програмних компетентностей та очікуваних результатів навчання за дисципліною «Українська та зарубіжна культура»

Це спрямовано на формування компетентностей:

- Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК04).
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК12).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Поняття культури та його багатозначність. Основні функції культури. Морфологію культури. Основи періодизації культури. Предметне поле та завдання культурологічних досліджень. Основні етапи антропосоціогенезу. Поняття неолітичної революції. Міфологія як історично перша форма світогляду. Проблема виникнення мови. Генезис моральної свідомості та мистецтва.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.2	Періодизацію культури Античності. Загальну характеристику міфології Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Мистецтво Стародавньої Греції та Стародавнього Риму. Філософія як особлива форма культури Античності. Структура міфологічного простору давніх слов'ян. Специфічні риси слов'янської міфології. Поняття фольклору та народної культури.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.3	Періодизація Середньовічної культури. Роль християнства у розвитку Середньовічної культури. Європейське середньовічне мистецтво: основні напрями. Становлення університетської освіти і науки в епоху Середньовіччя. Київська Русь як соціокультурна система. Значення християнства для культури Київської Русі. Феномен двовір'я. Мистецтво Київської Русі: загальна характеристика. Філософська та соціально-політична думка Київської Русі: загальна характеристика.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.4	Періодизація та загальна характеристика епохи Відродження. Мистецтво Відродження: основні напрями та представники. Соціально-політична думка епохи Відродження: загальна характеристика.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.5	Тенденції та явища українського передвідродження. Реформаційно-гуманістичний напрям в українській культурі. Братський рух та полемічна література в Україні.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.6	Світоглядні засади культури Просвітництва. Мистецтво епохи Просвітництва: основні напрями. Наука як сутнісне явище доби Просвітництва.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.7	Поняття бароко та його специфічні риси в українській культурі. Архітектура українського бароко. Українська барокова література. Образотворче мистецтво та музична культура України періоду бароко.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6

1.8	Феномен європоцентризму. Західноєвропейське мистецтво XIX століття: основні напрями та представники. Науково-технічна революція та криза європейських наук.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.9	Періодизація української культури XIX століття. Дворянський період. Народницький період. Модерний період	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
1.10	Поняття модерну. Модерн та модернізм. Період постмодерну. Основні напрями розвитку європейського мистецтва XX століття. Проблема глобалізації. Проблема мультикультуралізму. Проблема культурної універсалізації. Модерн як проект національного культуротворення. Українське мистецтво XX століття як частина світової художньої культури. Сучасні культурологічні проблеми європейської інтеграції України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	6
Вміги:				
2.1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із культурологічних досліджень	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	5
2.2	проводити міжкультурні дослідження, використовуючи понятійно-категоріальний апарат культурології та новітні методи та підходи для характеристики соціокультурних процесів, що відбуваються в культурних регіонах світу	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях	5
2.3	виявляти досвід поколінь та історичні уроки розвитку етності, української природи, мови, держави, культури, людини	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	5
2.4	визначати шляхи збереження та відтворення культурних традицій різних культурних регіонів світу та української культури	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	5
2.5	здатність визначати самобутні риси української культури в інтелектуальній та художній сферах, темах українського фольклору та шннсно-сміслових і знаково-комунікативних механізмах на шляхах культурної самоідентифікації	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	5
Комунікація:				
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої культурологічної літератури в підготовці до семінарських занять та написання самостійних робіт;	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях, тест	5
3.2	презентувати результати проведених культурологічних досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Лекція, семінар, самостійна робота	Робота на семінарських заняттях	5
Автономність та відповідальність:				
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати	Лекція, семінар,	Робота на	5

літературу із культурологічних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	самостійна робота	семінарських заняттях
---	-------------------	-----------------------

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання.

Результати навчання дисципліни Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	1.7	1.8	1.9	1.10	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1
	PH05. Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
PH08. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.											+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- Тестові завдання з тем 1-3, PH 1.1-1.3, PH 2.1, PH 2.3, PH 3.1 – 20 балів/14 балів.
- Тестові завдання з тем 4-7, PH 1.4-1.7, PH 2.3 – 30 балів/16 балів.
- Тестові завдання з тем 8-10, PH 1.8-1.10, PH 2.4-2.5 – 20 балів/14 балів.
- Індивідуальна та групова робота на семінарських заняттях з тем 1-10, PH 2.1-2.3, PH3.2, PH4.1 – 30 балів/16 балів.

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2. Організація оцінювання:

- Тестові завдання з тем 1-3, PH 1.1-1.3, PH 2.1, PH 2.3, PH 3.1 – після теми 3.
- Тестові завдання з тем 4-7, PH 1.4-1.7, PH 2.3 – після теми 7.
- Тестові завдання з тем 8-10, PH 1.8-1.10, PH 2.4-2.5 – після теми 10.
- Індивідуальна та групова робота на семінарських заняттях з тем 1-10, PH 2.1-2.3, PH3.2, PH4.1 – протягом семестру.

7.3. Шкала відповідності оцінок.

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1	Вступ до курсу. Культура як об'єкт міждисциплінарного дослідження. Ранні форми культури. Джерела формування української культури.	2	2	4
2	Античність як тип культури. Міфологічний простір давніх слов'ян.	2	2	4
3	Культура європейського Середньовіччя. Культура Київської Русі.	2	2	4
4	Культура європейського Відродження.	2	2	4
5	Українська культура ранньомодерної доби.	2	2	4
6	Культура європейського Просвітництва.	2	2	4
7	Феномен бароко в українській культурі.	2	2	4
8	Західноєвропейська культура XIX століття.	2	2	6
9	Українська культура XIX століття.	2	2	6
10	Основні напрями розвитку української культури XX – початку XXI століть. Глобальні проблеми сучасної світової культури.	2	2	7
	ВСЬОГО	20	20	47

Загальний обсяг – 90 год., у тому числі:

Лекції – 20 год.

Семінари – 20 год.

Консультації – 3 год.

Самостійна робота – 47 год.

9. Рекомендовані джерела.

Основна література:

1. Історія світової культури: Навч. посіб. / Керівник авт. колективу Л.Т. Левчук. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 400 с.
2. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А.Є. Конверського. – Харків: Фоліо, 2013. – 863 с.
3. Культурологія: українська та зарубіжна культура Навч. посіб. / М.М. Закович, І.А. Зязюн, О.М. Семашко та ін. ; За ред. М.М. Заковича. – К., 2004. – 567 с.
4. Попович М.В. Нарис з історії культури України. – К.: «АртЕк», 1998. – 728 с. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys09.htm>

Додаткова література:

1. Антична література: навчальний посібник / Ковбасенко Ю.І. – 2-ге вид., розшир. та доповн. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2012. – 248 с.
2. Арсланов В.Г. Западное искусствознание XX века. – М.: Традиция, 2005. – 864 с.

3. Асеев Ю.С. Архитектура Київської Русі. – К.: Будівельник, 1969. – 191 с.
4. Воропай О. Звичаї українського народу. – К.: Оберіг, 1993. – 59 с.
5. Голубенко М. Від романтизму до реалізму // Петров В., Чижевський Д., Голубенко М. – Українська література, Мюнхен-Львів, 1994. – С. 159-191.
6. Гомбрих Э. История искусств. – М.: Искусство XXI век, 2017. – 688 с.
7. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. – К.: Портал, 2021. – 432 с.
8. Грицак Я.І. Нарис історії України: формування модерної Української нації XIX – XX століття. – К.: «Генеза», 1996. – 360 с.
9. Грінченко Г.В. Хрестоматія по історії світової культури. – М.: Юрайт, 1998. – С. 378-581.
10. Грушевський М.С. Нарис історії українського народу. – К.: Либідь, 1991.
11. Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискусія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. – Львів, «Літопис», 1997. – 299 с.
12. Гуревич А.Я. Категорії середньовікової культури. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Искусство, 1984. – С. 5-138.
13. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. – М.: Искусство, 1985. – 319 с.
14. Западноевропейское искусство 2-й половины 19 в. Сборник статей. – М.: «Искусство», 1975. – 206 с.
15. История искусства: Ренессанс. – М.: АСТ, 2003. – 503 с.
16. Иванов В.В., Топоров В.Н. Дослідження в області слов'янських старожитностей. – М.: Наука, 1974. – 342.
17. Історія світової культури. – Либідь, 1994. – 320 с.
18. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посібник / Л.Т. Левчук, В.С. Грищенко, В.В. Єфименко. – 3-є вид., перероб. і доп. – Київ: Либідь, 2000. – 519 с.
19. Історія української культури. За загальною редакцією Івана Крип'якевича. – Київ, 2002 (за виданням 1937 року). – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/krypcul/krcult.htm>
20. Історія української культури. У 5 томах. – К.: Наукова думка, 2000-2009.
21. Карсавин Л.П. Культура средних веков. – К., 1995. – 320 с.
22. Кралюк П.М. Історія філософії України: підручник. – К.: КНТ, 2021. – 652 с.
23. Крамер С.Н. История начинается в Шумере. – М.: Наука, Главная редакция восточной литературы, 1991. – 2-е изд. – 256 с.
24. Кун М.А. Легенди і міфи Стародавньої Греції. – Тернопіль: АТ «Тарнекс», 1993. – С. 416.
25. Огнева Т.К. Український модернізм: варіативність світоглядних концепцій. Монографія. – К.: Вадекс, 2019. – 424 с.
26. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах. – К., 1997. – 328 с.
27. Русин Р.М. Художній образ: від класики до постмодерну: монографія. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. – 208 с.
28. Сазонова Л.И. Поэзия барокко в славянских странах в свете исторической поэтики (западные, восточные и южные славяне) // Славянские литературы: X Международный съезд славистов. София, 1988 г. – М.: «Наука», 1988. – С. 114-132.
29. Словник античної міфології. – К.: Наукова думка, 1985. – 236 с.
30. Соціальні технології: заради чого? яким чином? з яким результатом: монографія / кол. авторів, наук. ред. В. І. Подшивалкіна. – Одеса: ОНУ, 2014. – 546 с. С. 16-31.
31. Українське літературне бароко. – К., 1987. – 66 с.
32. Хейзинга Й. Осень Средневековья. – М.: «Прогресс»-«Культура», 1995. – 416 с.
33. Чижевський Д.І. Філософія Г.С. Сковороди / Підготовка тексту й передне слово проф. Леоніда Ушкалова. – Харків: Прапор, 2004. – 272 с.
34. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження. – Л., 1982. – С. 7-103.
35. Яворская Н. Западноевропейское искусство XIX века. – М., 1962. – 72 с.
36. Яйленко Е.В. Итальянское Возрождение. – М.: ОЛМА-ПРЕСС, 2005. – 128 с.